

**ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ, РЕЛІГІЙ
ТА ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

вул. Канатна, 83, м. Одеса, 65107, телефон (048) 722-04-15 факс (048) 728-38-20
cultura_region@odessa.gov.ua Код ЄДРПОУ 40055626

Овсяному К.
[foi+request-86864-bf849d19
@dostup.pravda.com.ua](mailto:foi+request-86864-bf849d19@dostup.pravda.com.ua)

У відповідь на Ваш інформаційний запит від 21.05.2021 (вх. №213/ЗП від 26.05.2021) Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації надає копію протоколу засідання Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Одеської області від 7 серпня 2018 року.

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

Директор

Олена ОЛІЙНИК

Дмитро ПЕТКОВ (0482) 42-99-90

Протокол № 03/2018
засідання Консультативної ради
з питань охорони культурної спадщини Одеської області

07.08.2018

м. Одеса, вул. Канатна, 83

Зала засідань, III поверх

Присутні члени ради (14): Воробйова О.В., Балінський В., Васалатій М., Ізотов А.О., Луговой О. М., Мотирева Н.М., Пороник І.Б., Присяжнюк О.М., Сапожніков І.В., Самойлова Т.Л., Сунцов В.Ю., Тітов І.В., Ткачук І.М., Чепелев М.В.,

Відсутні члени ради (10): Беленко Н.В., Білоус К.А., Єрохіна Н.О., Красножон А.В., Маслов Ю.К., Остапенко П. В., Петропавлівська Н.М., Полторак В.М., Пригарін О.А., Сарафанюк С.Ф., Суханов В.Г.

Запрошені: Кубенський О.В. (управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації)

Присутні: Дяченко Ю.В. (ПП «ДемАльянс»), Палата О.О. (ГО «Одеський Медіацентр»)

Головує: Воробйова О. В.

Протокол веде : відповідальний секретар ради Ткачук І.М.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про розгляд облікової документації «Взуттєва фабрика» по вул. Успенській, 22 в м. Одеса, (доповідач: Мотирева Н.М.).

2. Про Занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України пам'яток археології, розташованих на території Біляївського району (доповідач: Сапожніков І.В.).

I. СЛУХАЛИ:

Ткачук І.М. – Анонсувала розгляд першого питання порядку денного. Надала слово доповідачу Мотиревій Н.М.

Мотирева Н.М. – презентувала паспорт об'єкта культурної спадщини.

Вулиця Успенська забудована в ХІХ - поч. ХХ ст. Своєю початковою назвою зобов'язана Успенській церкві, що знаходилася в центральній її частині на великій території ще на початку минулого століття і неодноразово перебудованої згодом.

Магістраль меридіанного напрямку починалася біля межі порто-франко поблизу карантину і закінчувалася, перетинаючи все місто, біля злиття вулиці Дегтярної і Щепного провулка. Основне функціональне навантаження в першій половині XIX ст. несла на собі саме середня частина вулиці в районі Олександрівського проспекту, Преображенської і Катерининської вулиць. Крім релігійних закладів тут згруппувалися магазини і торгові лавки (позначалося сусідство зі Старабазарною площею). З найбільш характерних будівель того періоду збереглися до наших днів будинки під №№ 12 (Будинок Єліча. 1-я пів. XIX ст.), 43 (арх. Ц. Оттон). 58 кут Олександрівського проспекту; Будинок з лавками, гімназія Іглицького. 1830 р. арх. Г. Торічеллі (1840 р. арх. Н. Черкунов).

До середини XIX ст. вулицю перетинав яр в районі Карантинної балки, через який був перекинутий міст.

Важливим структурним елементом в забудові центральної частини міста в цілому і вулиці зокрема був і є комплекс жіночого Свято-Архангельського Михайлівського монастиря з церквою. (№№ 2-4).

Новий імпульс розвитку забудови вулиці припав на 1870-1890-ті рр. і поч. XX ст. Тоді остаточно сформувався вигляд вулиці, яка межувала з дачним районом Лідерсовського бульвару. На зміну малоповерхової забудови ділянок стали приходити великих обсягів прибуткові будинки. Наприклад: №7 Прибутковий будинок Котляревської, арх. В. Прохаска; № 9 Прибутковий будинок Ломейра 1911 р. арх. В. Прохаска; № 16 Прибутковий будинок Синіцина, 1892 р. арх. А. Бернардацци; № 26 кут Осипова, Будинок Айзенберга, поч. XX ст. арх. С. Гальперін; № 27. Прибутковий будинок Шифф-Райзмана, арх. Каменецький; № 32 Будинок Островського, 1870-і рр.; № 41 Прибудковий будинок Булгака 1899 р. арх. А. Шейніс, М. Лінецький; № 45 на розі Осипова, 19, Прибутковий будинок Гальперіна, 1912 р арх. С. Гальперсон; № 60 кут Олександрівського проспекту, Прибутковий будинок Асвадунова, 1893 р. арх. П. Славкін; № 73 Прибутковий будинок 1891 р.; № 76 Прибутковий будинок. кін. XIX ст.; № 91 кут Олександрівського пр. Магазин Пташнікових, кін. XIX ст.; № 97 Будинок Дородного, 1825 - 1850 рр.;

№ 113 Житловий будинок 2-й пол. XIX ст. ; № 127 кут Утьосова. Прибутковий будинок кінця XIX ст.

У 1935 р (1933 р.) архітекторами Б. Мінкусом і В. Фельдштейном на Успенській, 22 (вул. Чичеріна) була побудована взуттєва фабрика.

Мінкус Адольф Борисович (21.9.1870, Одеса 0 22.12.1948, Одеса) - Архітектор. Син ювеліра. Закінчив II Одеську казенну гімназію, потім, в 1890 р - ОХУ ООП. Архітектурну діяльність почав в 1890-1897 рр. в майстерні арх. Н.К. Толвінського, потім рік - в майстерні арх. А.І. Бернардацці і Г.К. Шеврембранда.

У 1896 р отримав дозвіл МВС на приватну практику. Брав участь в проектуванні і самостійно проектував ряд жив. і громадських будівель в Одесі. Взяв участь в конкурсах для будівель в Харкові, Києві, Ростові-на-Дону, Казані, Ризі і Петербурзі, отримавши за свої розробки 25 премій. С 1890 по 1916 рр. член Одеського відділення інженерного імператорського технічного товариства. Після революції працював архітектором в "Укршкіртресті" (1922-1930 рр.), "Міскомунвідділі" (1930-1941 рр.). Під час Другої світової війни був евакуйований в місто Семіпалатинськ (працював в 1941-1943 рр.). Після виходу на пенсію переїхав до Москви до сина арх. М.А. Мінкуса і проживав там до 1945 р. Повернувся до Одеси і працював в будівельному бюро 2-го шкіряного заводу.

У 1941 р. під час бомбардування німецькою авіацією промислових об'єктів м. Одеси 2-га Держвзуттєва фабрика була зруйнована.

20 червня 1947 р. Прийнято рішення Одеського Виконкому 1947 р. №756 « про можливість залишити 2-гу Держвзуттєву фабрику на старому місці по вул. Чичеріна (Успенській)». 9 березня 1954 р. наказом Міністерства промислових товарів широкого вжитку УРСР (м. Київ) №118. затверджено комісію по введенню в дію 2-ої взуттєвої фабрики у м. Одесі Укрголовшкірвзуття. Таким чином фабрику відбудовано в березні 1954р.

З 1954 р. по 1993 р. на території «Взуттєвої фабрики», обмеженої вулицями Чичеріна (Успенської), Осипова, Ярославського (Троїцької), двором будинку № 20 по вул. Успенській були збудовані:

Головний корпус (4 поверхи).

Адміністративний корпус (3 поверхи).

Лабораторний корпус (3 поверхи).

Дворові будови (2 поверхи).

Склади, побутові приміщення (1 поверх).

В 2007 р. Науко-дослідним інститутом пам'яткоохоронних досліджень було виконано облікову картку «Взуттєва фабрика» (ахр. А.Б. Мінкус, В.Л. Фельдштейн). Незважаючи на висновки вказаного вище документа будівля «Взуттєвої фабрики» була нанесена на історико-архітектурний опорний план, розроблений інститутом «Діпромiсто» в 2007 р.

21.06.2008 р. №728/0/16-08, охоронний №880-од «Будівля взуттєвої фабрики», 1935 р., арх. Мінкус А.Б., Фельдштейн В.Л. занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України списком, без належних документів.

18.05.2012 р. фахівцями головного територіального управління МНС України здійснено візуальне обстеження стану будівель і споруд по вул. Успенській, 22.

04.09.2012 р. «УТОПШК» Одеська обл. організація провела обстеження будівлі по вул. Успенській, 22 та виконала відповідний Акт.

28.09.2012 р. відбулось засідання Координаційної ради з питань охорони об'єктів культурної спадщини при виконавчому комітеті Одеської міської ради де біло прийнято рішення зміни до Державного Реєстру нерухомих пам'яток України в частині виключення даного об'єкту («Взуттєвої фабрики» за адресою; Успенська, 22) та необхідності виконання відповідної документації. В 2012 р. УТОПШКом виконано паспорт об'єкта культурної спадщини «Будівля взуттєвої фабрики».

26.11.2012р. відбулося засідання експертної комісії при Департаменті культурної спадщини та культурних цінностей МК України про занесення (вилучення) до Державного Реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів культурної спадщини місцевого значення:

- Будинку-стіни, пров. Воронцовський, 4, щойно виявлена будівля (внести).

- Будівля взуттєвої фабрики охоронний №880-од. м. Одеса, вул Успенська, 22 (вилучити).

Наказом МКУ від 21.12.2012 №1566 Будинок житловий за адресою: пров. Воронцовський, 4, занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України під № 962-Од.

Документи на «Будівлю взуттєвої фабрики» по вул. Успенський, 22, загублені. В 2014 р. паспорт об'єкту культурної спадщини «Будівля взуттєвої фабрики» м. Одеси вул. Успенська, 22 повторно був висланий до Міністерства культури України. З 2013 р. по 2018 рр. з Міністерством культури України ведеться листування.

Більше 20 років будівля колишньої «Взуттєвої фабрики» не використовується.

Мотирева Н.М. – зазначила, що об'єкт не відповідає критеріям передбаченим п.11 (об'єкти культурної спадщини місцевого значення) «Порядку визначення категорії пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України». Будівля не є автентичною, художня цінність відсутня.

ОБГОВОРЕННЯ:

Самойлова Т.Л. – запитала про наявність фотофіксації об'єкта до його бомбардування німецькою авіацією у 1941 році, а також щодо наявності архівної фотофіксації після його бомбардування. Також висловила зацікавленість, хто був автором проекту відновлення зазначеного об'єкта, а також тим, наскільки відновлене відповідає об'єкту, який було зруйновано. Була висловлена стурбованість, що об'єкт був внесений до

Державного реєстру нерухомих пам'яток України до розробленого паспорту об'єкта культурної спадщини.

Мотирева Н.М. – зазначила, що в 2012 році УТОПКом виконано паспорт об'єкта культурної спадщини «Будівля взуттєвої фабрики», в якому було зазначено, що архівна фотофіксація не збереглася. Наголосила, що в п. 14 «Оцінка етнопологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта» зазначено, що об'єкт не відповідає критеріям передбаченим п.11 (об'єкти культурної спадщини місцевого значення) «Порядку визначення категорії пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України». Художня цінність відсутня.

Воробйова О.В. – зазначила, що згідно рішення Одеської міської ради на території за адресою: м. Одеса, вул. Успенська, 22 йшла річ не про відновлення, а про нове будівництво.

Мотирева Н.М. – висловила припущення, що зазначений об'єкт по вул. Успенській, 22 у м. Одеса потрапив до переліку об'єктів, які подавалися до включення Міністерством культури України до Державного реєстру нерухомих пам'яток України – помилково.

Сунцов В.Ю. – наголосив, що наскільки йому відомо, на території за адресою: м. Одеса, вул. Успенська, 22 відбуваються роботи з демонтажу. Наголосивши про це, поставив запитання до доповідача щодо того, який саме об'єм (будівля) внесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та чи зберігся він до сьогоднішнього часу.

Мотирева Н.М. – відповіла, що зазначений об'єм не зберігся та за інформацією вказаної у приписі територіального управління МНС України зазначений об'єм загрожував обрушенням, та було вирішено його розібрати.

Сунцов В.Ю. – зазначив, що у 2012 році на засіданні Координаційної ради управління з питань охорони об'єктів культурної спадщини при виконавчому комітеті Одеської міської ради вже приймалося рішення щодо виключення об'єкту за адресою: м. Одеса, вул. Успенська, 22 з Державного реєстру нерухомих пам'яток України після виконання відповідної документації. Також висловив занепокоєність про те, що до Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесений об'єкт, якого фактично вже давно не існує, тим самим бачить тут можливе порушення законодавства. Пропонував, питання щодо розгляду облікової документації «Взуттєва фабрика» по вул. Успенській, 22 в м. Одеса, зняти з порядку денного.

Воробйова О.В. – запропонувала рекомендувати управлінню культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації звернутися до Міністерства культури України з проханням дати роз'яснення щодо вищезазначених питань.

Чепелев М.В. – запропонував Консультативній раді рекомендувати управлінню культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації завершити процедуру виключення об'єкта по вул. Успенській, 22 у м. Одеса з Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

ВИРІШИЛИ:

Рекомендувати управлінню культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації звернутися до Міністерства

культури України з проханням повернутися до розгляду документації на будівлю «Взуттєва фабрика» 1935 року забудови за адресою: м. Одеса., вул. Успенська, 22, та вирішення питання щодо внесення відповідних змін до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

(Результати голосування: одноголосно)

II. СЛУХАЛИ:

Ткачук І.М. – Анонсувала розгляд другого питання порядку денного. Надала слово доповідачу Сапожнікову І. В..

Сапожніков І. В. Представив присутнім облікову документацію 40 об'єктів археологічної культурної спадщини (курганів), розташованих на території Біляївського району Одеської області. Зазначену облікову документацію розроблено Відділом археології Криму та Північно-Західного Причорномор'я Інституту археології НАН України на замовлення управління відповідно до заходів Обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2017-2019 роки». Об'єкти що розглядаються прийняті під охорону держави в 2016 році як щойно виявлені пам'ятки наказом управління культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської ОДА від 20.04.2016 № 93. Зазначив, що об'єкти відповідають критеріям передбаченим п. 8 “Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1760 (зі змінами).

Під час доповіді продемонстрував матеріали фотофіксації пам'яток, схеми їх розташування.

ВИРІШИЛИ:

Рекомендувати управлінню культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації звернутися до Міністерства культури України з клопотанням, щодо занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів археологічної культурної спадщини розташованих на території Біляївського району Одеської області.

(Результати голосування: одноголосно)

Голова Консультативної ради

О. В. Воробйова

Відповідальний секретар

І. М. Ткачук